

Sygn. akt IV Ca 500/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Joanna Świerczakowska

Sędzia Małgorzata Michalska

Sędzia Małgorzata Szeromska (spr.)

Protokolant: Katarzyna Lewandowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2019 r.

sprawy z powództwa Prokura N. (...) W.

przeciwko B. Z. i W. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Sierpcu z dnia 26 lutego 2019 r.

sygn. akt I C 706/18

1. oddała apelację;
2. zasądza od Prokury Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. na rzecz B. Z. i W. Z. kwoty po 1900 (tysiąc dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w II instancji.

Sygn. akt IV Ca 500/19

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Sierpcu wyrokiem z 26 lutego 2019 r. umorzył postępowanie w części, tj. ponad kwotę 45.000 zł w stosunku do B. Z., oddalił powództwo w pozostałej części wobec B. Z. i W. Z. i obciążył powoda kosztami procesu.

Istotne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i stanowiące podstawę rozstrzygnięcia były następujące:

W dniu 9 listopada 2006 r. pomiędzy B. Z. i W. Z. a (...) Bankiem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. została zawarta umowa kredytu mieszkaniowego hipotecznego WŁASNY KĄT nr 203- (...), w oparciu o którą pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcom kredytu na łączną kwotę 30.000 zł. Warunki spłaty w/w kredytu zostały zmienione ugodą nr (...) zawartą w dniu 20 stycznia 2010 r w W.. Na jej podstawie pozwani zobowiązali się do spłaty zadłużenia w kwocie 29 466,75 zł w miesięcznych ratach po 100 zł przez okres od 1 lutego 2010 roku do dnia 1 stycznia 2011 r. Kolejny raz warunki spłaty kredytu zostały zmienione ugodą z dnia 20 września 2012 r. W dniu 25 lutego 2012 roku przez (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko pozwanym, oznaczony

numerem (...) na łączną kwotę 36 625,48 zł, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Mławie z dnia 12 lipca 2012 roku w sprawie I Co 1223/12. W dniu 16 grudnia 2015 r. wierzyciel pierwotny zawarł ze stroną powodową umowę przelewu powyższej wierzytelności. Powód w dniu 23 października 2017 r. wystawił na nazwiska pozwanych pisma, w których wzywa ich do zapłaty zadłużenia w kwocie 57 423,70 zł, co pozwoli na uniknięcie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Sąd I instancji uznając za bezsporny fakt zawarcie umowy pożyczki przez pozwanych z poprzednim wierzycielem, a także fakt nabycia wierzytelności przez powoda stwierdził, że powództwo nie mogło być uwzględnione z powodu wadliwości wypowiedzenia umowy kredytu dokonanego zdaniem strony powodowej pismem z dnia 7 grudnia 2012 roku. O fakcie wymagalności roszczenia nie może przesądzać wystawienie przeciwko pozwany, w 25 lutego 2012 roku przez (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) na łączną kwotę 36 625,48 zł, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Mławie z dnia 12 lipca 2012 roku w sprawie I Co 1223/12, bowiem po tej dacie, w dniu 20 września 2012 roku pomiędzy pierwotnym wierzycielem a pozwany została zawarta kolejna ugoda dotycząca roszczenia z umowy kredytu z dnia 9 listopada 2006, a jak wynika z jej treści spłata zadłużenia miała nastąpić w ratach, przy czym termin ostatniej raty został wyznaczony na dzień 1 listopada 2026 r. Powód nie wykazał skuteczności doręczenia obojgu pozwany pisma z dnia 7 grudnia 2012, które dotyczyło wezwania do zapłaty i wypowiedzenia umowy kredytu, której warunki zostały zmienione ugodą z dnia 20 września 2012 r. Strona pozwana podczas rozprawy w dniu 12 lutego 2019 r. zaprzeczyła doręczeniu w/w pisma pozwany, zaś powód nie przedstawił ani dowodu nadania tego dokumentu pozwany ani zwrotnego poświadczenia odbioru przez któregokolwiek z pozwanych. Nadto, do akt sprawy została złożona jedynie kserokopia powyższego pisma, nie poświadczona za zgodność z oryginałem, która nie ma mocy dowodowej i nie może stanowić podstawy do dokonywania jakichkolwiek ustaleń faktycznych w sprawie.

Apelację od tego orzeczenia złożył powód, zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo i zarzucając naruszenie przepisów:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego skutkującą uznaniem, że powód nie wykazał faktu postawienia w stan wymagalności całej należności wynikającej z umowy kredytowej;
2. art. 60 i 61 k.c. w zw. z art. 509 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że roszczenie strony powodowej nie jest wymagalne w sytuacji, gdy doręczenie odpisu pozwu można również uznać za wypowiedzenie umowy bez konieczności szerszego umocowania pełnomocnika.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych kwoty 45.000 zł z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest niezasadna. Powód dochodził od pozwanych świadczenia zabezpieczonego hipoteką; zmienił w tym zakresie powództwo po podniesieniu przez pozwanych zarzutu przedawnienia, roszczenie skierowane było zatem wobec dłużników rzeczowych. Należało zatem wykazać wymagalność świadczenia wynikającego z ugody z dnia 20 września 2012 r. – jest to bowiem ostatnia modyfikacja umowy zawartej przez pozwanych z poprzednim wierzycielem. Ponieważ według tej ugody spłata należności miała nastąpić do 2026 r., należało wykazać, że ugoda została skutecznie wypowiedziana, a cała niespłacona pożyczka postawiona w stan wymagalności. Powód temu nie sprostał, bowiem złożone do akt sprawy pismo w tym przedmiocie (k-148) nie może wywrzeć skutków prawnych. Wypowiedzenie umowy (a ugoda też jest umową) jest jednostronną czynnością prawną. Według doktryny, interpretacja art. 56 k.c. pozwala na przyjęcie definicji, zgodnie z którą przez czynność prawną rozumie się stan faktyczny, w skład którego wchodzi co najmniej jedno oświadczenie woli, zmierzające do ustanowienia, zmiany lub zniesienia stosunku cywilnoprawnego, z którym to stanem faktycznym ustawa wiąże skutki prawne nie tylko wyrażone w oświadczeniu woli, lecz także oświadczeniem tym nieobjęte, a wynikające z ustawy, zasad współżycia społecznego lub ustalonych zwyczajów. Oświadczenie woli w imieniu osoby prawnej składa zawsze organ tej osoby, bowiem stosownie do art.

38 k.c. osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie. Oświadczenie woli może składać też osoba stosownie upoważniona przez organ osoby prawnej. Znajdujące się na karcie 148 wypowiedzenie ugody nie podlega weryfikacji co do tego, czy oświadczenie woli zostało złożone przez organ osoby prawnej – poprzedniego wierzyciela. Nie zawiera ono żadnej informacji kto w imieniu banku dokonał wypowiedzenia kredytu, podpisy i pieczęcie są całkowicie nieczytelne. Nie ma zatem podstaw do uznania, że wypowiedzenie to było skuteczne. Nadto trafnie Sąd I instancji stwierdził, że do akt sprawy została złożona jedynie kserokopia powyższego pisma, nie poświadczona za zgodność z oryginałem, która nie ma mocy dowodowej i nie może stanowić podstawy do dokonywania jakichkolwiek ustaleń faktycznych w sprawie. Za całkowicie chybiony należy uznać zarzut naruszenia art. 60 i 61 k.c. Apelujący twierdzi, że wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, zatem zachowanie wierzyciela wskazuje na wolę wypowiedzenia umowy kredytowej. Wypowiedzenie umowy, które rodzi skutki postawienia kredytu w stan wymagalności rodzi określone skutki, także w sferze wymagalności odsetek, musi mieć zatem datę pewną. Wniesienie pozwu jest natomiast czynnością procesową, która w określonych sytuacjach może wywoływać skutki w zakresie czynności materialnoprawnych. Z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1995 r. III CRN 40/95 wynika: stwierdzić trzeba, że niewątpliwie czynności procesowe są pewną odmianą czynności prawnych, chociażby dlatego, że rodzą skutki prawne i wielokrotnie są przedsięwzięte w zamiarze ich spowodowania. Jednakże nie można nie dostrzegać daleko idącej odmienności między czynnościami prawnymi sensu stricto a czynnościami procesowymi. Jest to konsekwencja odrębnej i szczególnej, bo procesowej, natury tych ostatnich. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie częstokroć akcentował ten aspekt zagadnienia (por. m. in. orzeczenia: z dnia 18 września 1951 r. C III/52, OSN 1953, poz. 38; z dnia 3 lutego 1960 r. 3 CO 27/57, OSN 1961, poz. 19; z dnia 29 kwietnia 1971 r. II PR 58/71, NP 1972, nr 3, s. 492 z dnia 1 lutego 1973 r. II C 167/73, NP 1975, nr 4, s. 602; z dnia 13 czerwca 1980 r. IV CR 182/80, OSPiKA 1982, poz. 175). Tak np. w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 3 lutego 1960 r. 3 CO 27/57 Sąd Najwyższy dobitnie podkreślił, że okoliczność, że w procesie strony podejmują czynności podobne jak w obrocie cywilnoprawnym, bynajmniej nie oznacza, że do czynności tych należy stosować przepisy prawa cywilnego, a w każdym razie stosować je bezpośrednio. Co najwyżej w grę wchodzi analogiczne ich stosowanie, i to również dokonywane z wielką ostrożnością.

Stwierdzić należy, że wypowiedzenie może być dokonane poprzez doręczenie odpisu pozwu, ale pod warunkiem, że czyni to strona. Pełnomocnik procesowy nie może dokonać czynności materialnoprawnej, bowiem zakres pełnomocnictwa uregulowany jest w art. 91 k.p.c. i obejmuje on w zasadzie czynności procesowe. Zgodnie z art. 92 k.p.c. strony mogą szerzej określić zakres pełnomocnictwa, ale musi to wynikać z jego treści. Z kolei kodeks cywilny dopuszcza dokonanie czynności prawnej przez przedstawiciela (art. 95 k.c.), jednakże umocowanie to musi także wynikać z treści pełnomocnictwa. Z pełnomocnictwa, jakiego powód udzielił pełnomocnikowi nie wynika, aby rozszerzył jego zakres do tego rodzaju czynności prawnych.

Ugoda z września 2012 r. nie została wypowiedziana, zatem nadal obowiązuje do 2026 r. i nabywca wierzytelności może ją wypowiedzieć; trafne są w tym zakresie wywody przedstawione w uzasadnieniu apelacji, albo też może dochodzić wymagalnych i nieprzedawnionych rat, a pozwani mogą wykazywać, że raty spłacili. Ponieważ powód pozwał dłużników rzeczowych, zaś jako podstawę faktyczną wskazał wymagalność całego nieuiszczonego świadczenia, w niniejszym postępowaniu nie było możliwe badanie, jakie raty nie zostały spłacone i są wymagalne.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Ponieważ każdy z pozwanych ustanowił innego pełnomocnika, koszty wynagrodzenia adwokata należały się każdemu z osobna, przy czym żądane przez pełnomocnika koszty dojazdu zostały rozdzielone po połowie na rzecz obojga pozwanych.